

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

2017

Zuzana Orišková

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY**

**SOUBOR NEROTAČNÍCH MÍS RŮZNÝCH
VELIKOSTÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZUZANA ORÍŠKOVÁ

Specializace v pedagogice, obor Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 30.6.2017

.....
vlastnoruční podpis

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu mé práce, panu MgA. Et Mgr. Stanislavu Poláčkovi za odborné rady při zpracování této bakalářské práce. Rovněž bych ráda poděkovala své mamince, paní Zuzaně Oriškové za poskytnutí prostor a náčiní pro tvorbu keramiky a za cenné rady ve stejné oblasti. Bez přičinění těchto osob by práce vznikala jen velmi těžko.

ANOTACE

Cílem této bakalářské práce je zpracování šesti keramických nádob, tří mís a tří váz. Mým původním zadáním bylo pět nerotačních mís, ale z důvodu potřeby lepšího náhledu na kreativní přístup jsem se po domluvě s vedoucím práce rozhodla práci rozdělit mezi tři mísy a tři vázy. Nádoby jsou vytvořeny z keramické hmoty a dále jsou glazovány lesklými glazurami, tak, aby byla co nejvíce prokreslena struktura a vynikl tvar jednotlivých objektů.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části se Vám pokusím nastínit, jak jsem se ke konečné ideji dopracovala, dále je tato část věnována celkové inspiraci, ale i konkrétním umělcům. V praktické části odhalím všechna úskalí, kterými jsem si během tvorby prošla, pracovní postup a popis jednotlivých objektů.

Klíčová slova: nerotační nádoba, glazura, keramika

ANNOTATION

The aim of this bachelor thesis is production of three ceramic containers; three bowls and three vases. My original assignment was to create five non-rotational bowls but because of need for better view of creative approach I've decided to instead create three bowls and three vases. The containers are made of clay and then glazed with glossy glazes to make structure and shape of the objects better visible.

The thesis is divided in two parts, theoretic and practical. In theoretical part, I'll try to explain how I've got to the final idea for the objects. This part is also dedicated to overall inspiration for the practical part and also to the individual artists. In practical part I describe all problems that I've faced during creative process, the process itself and description of individual objects.

Keywords: non-rotational container, glaze, ceramics

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana ORÍŠKOVÁ**
Osobní číslo: **P14B0373P**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Soubor nerotačních mís různých velikostí**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarné kultury**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í:

Autorka předloží keramický soubor sestávající ze tří váz a tří mís nerotačního typu. Dále skicovní materiál v rozsahu 15 – 20 kresebných návrhů formátu A3 kompozice a jednotlivých tvarů. Součástí BP bude průvodní zpráva v odpovídajícím rozsahu, která bude obsahovat kulturněhistorický přehled vývoje keramiky druhé poloviny 20. stol. až do současnosti u nás. Samozřejmou součástí závěrečné práce budou pravidelné konzultace s vedoucím práce.

Rozsah grafických prací: **vyplyne ze zprac. KP**
Rozsah kvalifikační práce: **20 – 30 stran textu formátu A4**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

RADA, Pravoslav. Kniha o technikách keramiky. SNKLHU – Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956. ISBN 56/VI-4-2.

WEISS, Gustav. Keramika – umění z hlíny. Vydavatelství: Grada, 2007. ISBN 8024719542.

WARSHAW, Josie. Velká kniha keramiky. Nakladatelství: Rebo, 2001. ISBN 80-7234-150-2.

ROSOVÁ, Dolors. Keramika. Euromedia Group, k.s. – Ikar, 2003. ISBN 80-249-0261-3.

THIELE, Carmela. Sochařství. Brno: Computer Press, 2004. Malá encyklopedie (Computer Press). ISBN 80-251-0288-2.

Keramika a sklo: design, umění, řemeslo. Hradec Králové: Rodax, s.r.o., 2008.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Mgr. Stanislav Poláček**
Katedra výtvarné kultury

Datum zadání bakalářské práce: **17. června 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2017**

Obsah

Úvod	2
1. Teoretická část	3
1.1 Inspirace a směr	3
1.2 Inspirace umělci	4
1.2.1 Ondřej Batoušek.....	4
1.2.2 Marek Dias.....	5
1.2.3 Jana Kreuzová.....	5
1.2.4 Tereza Kuhnová	6
1.2.5 Ateliér keramiky Mlha - Hanka a Michal Plíhalovi.....	7
1.2.6 Olga Hudečková.....	7
1.2.7 SVUK.....	8
2. Praktická část.....	9
2.1 Počáteční fáze	9
2.2 Realizace.....	10
2.3 Závěrečné úpravy	13
2.4 Materiály a technické postupy.....	13
3. Výstup.....	15
3.1 Váza č.1	15
3.2 Váza č. 2.....	17
3.3 Váza č. 3.....	17
3.4 Mísa č. 1	18
3.5 Mísa č. 2	18
3.6 Mísa č. 3	19
Závěr.....	20
Resumé.....	21
Seznam použité literatury a pramenů.....	22
Obrazové přílohy	23

Úvod

Ve své bakalářské práci, jež je věnována šesti nerotačním nádobám, ukáži jejich řemeslné i výtvarné zpracování. Při tvorbě objektů jsem se zaměřila na jejich praktické i estetické užití. Veškerou volbu barev jsem nechala na svém vlastním pocitu a pokusila jsem se vybrat barvy, které jsou co nejpříjemnější, jak pro mé oko, tak i pro oči v mém okolí.

Nádoby jsou vytvořeny z červené keramické hmoty, takzvané červenice, dále jsou glazovány bezolovnatými glazurami. Každá nádoba má svůj specifický rozměr, který budu rozebírat ve výstupu mé bakalářské práce.

Celá tato práce byla velkým překvapením, jelikož to, jak budou objekty vypadat, jsem se dozvěděla až na úplném konci, tedy pár dní před odevzdáváním.

Výběr tématu pro mne nebyl nijak složitý, neboť k tomuto řemeslu mám již od raného věku určitý vztah. Téma šesti keramických objektů vyplynulo v průběhu tvorby celé práce.

1. Teoretická část

V této části bych se chtěla věnovat zdrojům, které mi byly inspirací k vyřešení problematiky tématu a jeho uchopení, dále pak k vytvoření práce samotné.

V této kapitole se dále zabývám postupem, kterým jsou nádoby vytvořeny, s ukázkou několika umělců, jež se ve druhé polovině 20. století věnovali keramické tvorbě.

1.1 Inspirace a směr

Když jsem si vybrala své počáteční téma „Pět nerotačních mís“, tak jsem byla nadšena z toho, že se opět mohu vrátit k designu užitkových objektů, kterému jsem se věnovala při předchozím studiu. Také jsem se chtěla pokusit o kombinaci materiálů, ale vzhledem k tomu, k jakému zpracování jsem se dopracovala, by taková kombinace nebyla příliš vhodná. Když jsem začala hledat inspiraci v přírodě, ze které jsem chtěla vycházet, zjistila jsem, že to nebude zas tak snadné, jak jsem předpokládala.

Po mnoha nevydařených pokusech, ve kterých jsem se snažila zakomponovat tvary různých lastur, hmyzu, mikroorganismů a dalších jsem se rozhodla využít mnohem jednoduššího tvaru. Tímto tvarem byl obyčejný válec, který jsem se dále pokoušela zpracovat, až jsem se dobrala ke konečnému provedení. Ze začátku práce s válcem jsem se soustředila na zpracování tvaru vázy a z něj jsem poté chtěla vycházet do podoby mísy, ale v průběhu jsem zjistila, že vázy, které jsem vyrobila by byla škoda nevyužít, protože s každou nově vytvořenou vypadaly lépe a lépe. Domluvila jsem se tedy s vedoucím mé práce na změně tématu z pěti mís na tři vázy a tři mísy.

Další velkou inspirací mi byla moje matka, která se keramickému řemeslu věnuje již 20 let. Poradila mi, jak s materiálem pracovat, jaký typ glazur zvolit, a hlavně mi po dobu tvorby propůjčila svoji keramickou dílnu s veškerým vybavením, což mi při zpracování praktické části bakalářské práce velmi pomohlo.

1.2 Inspirace umělci

1.2.1 Ondřej Batoušek

Designér, který o svých pracích mluví jako o „divných věcech“, v současnosti působí u nás. Proces tvoření začíná od tužky, črtáním, skicováním, gumováním, následuje zpracování přes počítač, o kterém doslova řekl „*jsou to hodiny klikání a klikání*“. Dalším procesem, během kterého vznikají jeho díla, je práce v sádrovně, kde tvoří modely a formy na následné odlévání hotového kusu.

Svoji inspiraci tento výrazný umělec nachází v architektuře, přírodě, snech. Pan Batoušek o svých dílech nepřemýšlí jako o věcech, které se ihned budou líbit; buďto je veřejnost přijme, nebo ne. Jeho prioritou jsou užitkové věci jako například vázy, mísy a talíře.

V roce 2010 představil na přehlídce Designblock své nejvýznamnější práce z poslední doby. Jednou z těchto prací jsou i vázy s názvem „Bleskovka“. Tyto vázy mi byly velkou inspirací, jelikož také vycházejí z válce. Válec je zde rozřezán horizontálně na různě široké díly, které jsou dále slepeny tak, že jakkoliv se vázy okolo sebe zatočí, pokaždé do sebe zapadnou. Když jsou vázy zasazeny do sebe, připomínají blesk, z tohoto také vychází název „Bleskovka“. „*Soubor dvou váz inspirovaných linií blesku, jež je viditelná na tvarosloví, a navíc do sebe zapadajících, tvoří opravdovou symbiózu tvaru. Sestaveny společně demonstrují sílu a dynamiku blesku a tvoří jeho linii, zároveň jsou ukázkou dekonstrukce a organiky. To vše v porcelánově čistém provedení.*“¹, řekl pro server DesignMagazin.cz autor Ondřej Batoušek.

Batoušek si vybírá zajímavosti z celého všedního světa, velkou roli v jeho dílech hraje nálada, prostředí a lidé. Propojuje i časové úrovně, respektive svoji minulost se současností. V jeho případech se tak vlastně jedná o reflexi vlastní historie.

¹ Designmag. *Ondřej Batoušek svěží vítr v designu porcelánu*. [online]. 15.10.2010 [Citace: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.designmagazin.cz/produkty/18245-ondrej-batousek-je-svezi-vitr-v-designu-porcelanu.html>

1.2.2 Marek Dias

Designér, který se věnuje keramické a sochařské tvorbě nejen jako umělec, ale také jako pedagog. Jeho specializací jsou interiérové a exteriérové plastiky, které byly k vidění na mnoha skupinových i samostatných výstavách. Působí od druhé poloviny 20. století až to současnosti.

S velkou oblibou používá palivové pece s otevřeným plamenem, kde se oheň a popel, který v peci poletuje, podílí na tvorbě nového keramického díla.

Marek Dias ve svých dílech používá jednoduché tvary, které dále upravuje, nebo kombinuje s jinými. Jeho práce disponují zemitými barvami, jež jsou většinou používány plošně, pouze na některých detailech jsou doplněny o barevnější glazury - ty se většinou pohybují v metalických odstínech. Často se jeho plastiky pohybují ve větších rozměrech.

Svoji pedagogickou praxi provozuje na Uměleckoprůmyslové škole Svaté Anežky České v Českém Krumlově a jako lektor mnoha výtvarných kurzů.

Marek Dias se také věnuje fotografování a cestování. Z jeho cest vznikl rozsáhlý fotografický soubor, on sám přitom fotografii nebere jako umělecký prostředek, ale slouží pro něj jako záznam subjektivních vzpomínek.

Tento český umělec napsal také knihu s názvem Keramika ve škole; tato publikace je psána formou příručky pro pedagoga. V knize se učitelé na různých vzdělávacích stupních dozví vše o základech keramických technologií a o všech problémech, které mohou nastat při zpracování keramické hmoty, ať už jde o sušení, výpal, glazování a další.

1.2.3 Jana Kreuzová

Jana Kreuzová upřednostňuje výpaly otevřeným ohněm, dřevem s možnostmi zásahu při výpalu, které jí poskytuje technika Raku. Keramice se věnuje od druhé poloviny 20. století až do současnosti. Některé objekty umělkyně pálí v jámě, milíři nebo papírové peci, ovšem některé z nich nechává zcela nevytvořené. Hlíny i glazury si keramička připravuje sama.

„Baví mě dělat věci jen tak. Baví mě dělat věci dlouho. Baví mě nehledět na výsledek. Baví mě kopat hlínu. Baví mě šlapat hlínu. Baví mě pálit hlínu. To mě baví.“,² říká Jana Kreuzerová.

Při procesu výroby svého díla využívá různé možnosti, které jí umožňují alternativní způsoby, s jejichž pomocí objekt zpracovává, ať už je to pálení nebo samotná příprava materiálu.

Tato keramička se s láskou ke keramické hlíně již narodila. Svoji tvorbou se pokouší přesáhnout hranice možného. Do hlíny přidává popel, sklíčka, piliny, prach tak, aby vynikly nové struktury. Dává přednost tvoření v ruce před prací na hrnčířském kruhu, jsou pro ni typické různé otisky, ať už po dotecích rukou, nebo obtiscích květin či listů, dále využívá různých skvrn.

Také techniku Raku převzala z východu svým stylem. Výpal přerušuje a chladí vodou, mlékem či vínem, často do výpalu zasahuje nahodilým způsobem.

Její keramiku zdobí také praskliny a díry, které vznikají během pálení v důsledku jejího zasáhnutí do procesu výpalu.

1.2.4 Tereza Kuhnová

Členka unie výtvarných umělců ČR, IAAP. Věnuje se porcelánu, umělecké i užitkové keramice, technice RAKU, zakuřované keramice, také pořádá keramické kurzy, působí u nás již od poloviny dvacátého století až dodnes.

Na výrobu své keramiky používá kameninu se šamotem, porcelán i paper clay. Přitahují ji vlastnosti keramické hmoty, kterými jsou snadné formování, plastičnost, nekonečno možností, jak upravovat a dekorovat povrch, ale také náhoda toho, jak se dílo po vložení do pece vyvede a konečné překvapení při otevření vypálené keramické pece.

Její užitková keramika vzniká na hrnčířském kruhu, tuto práci přirovnává k meditaci, stejně tak jako leštění zakuřované keramiky, jelikož vyžaduje vysokou koncentraci.

² Jana Krejzová. [online]. [Citace: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.janakrejzova.cz/cs/#ohlednuti>

Stejně tak jako Jana Kreutzová se ráda dostává za hranice možností tohoto neobyčejného materiálu. Zejména tak jedná v případě techniky RAKU a při točení porcelánu. Nepředvídatelné výsledky ji motivují k dalším a dalším experimentům, které se jí při práci s keramickou hlinou nabízejí.

Při tvoření zahradní keramiky se soustředila pouze na objekty vytvořené pro ni samotnou, v současné době však dělá různé koule, totemy, velké květináče, nádoby na bonsaje, ale také lampy.

1.2.5 Ateliér keramiky Mlha - Hanka a Michal Plíhalovi

Tento ateliér se nachází ve východních Čechách v malé vesnici u města Litomyšl, která se jmenuje Netřeby. Zdejší majitelé se soustřeďují na užitkovou keramiku, pálenou v elektrické peci, ale také na keramiku vytvářenou technikou RAKU, o které již byla zmínka v předchozích kapitolách. Tato keramika je pálena v pecích společně se dřevem, technikou, které se společně věnují již 16 let.

Svoji inspiraci našli v období secese a základních přírodních tvarech. V jejich dílně ovšem vznikají i repliky pravěké a středověké keramiky, které vyrábějí původní technologickou cestou. Tyto repliky můžeme najít i v českých muzeích.

Technologie RAKU, již se tento pár věnuje, je spojena s pitím čaje v Japonsku. Keramika RAKU se rozšířila do celého světa, ale její princip zůstal stále stejný.

Nejzajímavější na celém procesu výroby je samotné pálení. Naprosto nejlepší částí je ta, kdy se do ruda rozpálená keramika vyjme z hořící pece a prudce se schladí v redukčním prostředí. Tato chvíle je pro umělce, který takto svá díla vyrábí nejmagičtější a nejnapínavější, člověk nikdy neví, jak chlazení dopadne. Držet takový výrobek v ruce je velký zážitek, neboť je naplněn neskutečnou energií, kterou mu tento živelný proces dal.

1.2.6 Olga Hudečková

Začínala v druhé polovině dvacátého století u klasické hrnčířiny, poté vystudovala Vysokou školu pedagogickou na Univerzitě Karlově v Praze a u nás působí do současnosti. Ani poté, co přišla o obě své děti, neztratila její tvorba optimismus. Vytvořila díla z majoliky, kameniny i porcelánu.

Spolu se svým manželem Miroslavem Hudečkem pracují na realizacích pro architekturu. Paní Hudečková ztvárnila keramické stěny s motivy Země, Voda, Prostor, dále vytvořila fontány pro exteriéry i interiéry. Mezi její další díla patří zahradní solitéry, svítidla, nástěnné talíře, vázy a svícny.

Její nejoblíbenějším tématem je příroda. Ráda experimentuje s barvami, pracuje s plastickými a craquéle glazurami.

Její tvorba je velmi originální a osobitá. Svým obsahem, funkcí i tvarem jsou její díla moderní a harmonická, vyznačují se čistou a ryzí linií, ale i barvami a tvary, také je známá svojí úsporností, se kterou materiál využívá. Velmi dobře se orientuje i ve strukturách, které používá ve svých dílech, ty poté probarvuje glazurami. Tvarovost jejích prací je velmi bohatá, dodržuje přírodní řád a zákonitosti.

Tvorba paní Hudečkové je velmi něžná, romantická, přitahuje si nás svojí lyričností a ryzostí, něžnost jejích prací přecházejí až v pocit křehkosti. Všechna její díla slouží člověku.

1.2.7 SVUK

Sdružení výtvarných umělců keramiků je nezávislá organizace, která se soustředí na profesní výběr. Má vlastní právní subjektivitu a byla založena roku 1990. SVUK působí na území České Republiky a svou činností podporuje rozvoj umělecké aktivity svých členů. Uměleckou činnost rozvíjí pořádáním výstav, které souvisí s keramickou tvorbou jejích členů, ale i s výtvarnou formou, které se věnují vedle té keramické. Respektuje jak názorovou, tak uměleckou subjektivitu umělců, kteří jsou jejími členy. Po celou dobu své existence pořádala velkou řadu skupinových i individuálních výstav. Mezi její členy jsou řazeni přední čeští keramičtí umělci, ale i členové, kteří zastupují mezinárodní organizaci AIC.

2. Praktická část

V této části bych se ráda zaměřila na samotný postup mé bakalářské práce, která se týká šesti keramických objektů, a to tří mís a tří váz. Realizaci budu popisovat od samotných návrhů, přes tvorbu až po závěrečné úpravy. Dále bych chtěla představit použité materiály a technologické postupy, kterými si moje keramická práce prošla.

2.1 Počáteční fáze

Celý proces započal kresbou skic. Po prvním uchopení tužky a papíru jsem přemýšlela, jakého tématu se chopit. Téměř dva měsíce jsem usilovně bádala, jakou inspiraci použít. Snažila jsem se odrazit od zajímavých prvků v architektuře, přírodních tvarů či struktur až přes matematické řešení dokonalosti.

Po několika nepovedených pokusech, při kterých některé návrhy vypadaly spíše jako nepovedená zvířata, jsem se chopila jednoduchého tvaru a to válce.

Při práci s válcem jsem ze začátku stále jen skicovala, snažila jsem se válce spíše různě kombinovat, lepit a prohýbat. Když už jsem vypotřebovala snad všechny kombinace, které jsem si dokázala představit, přišla na řadu hlína. Z hlíny jsem zatím jen navrhovala, zkoušela jsem válce různě prořezávat, lepit a deformovat. Poté jsem začala kombinovat části tohoto tvaru s tvarem samotným, ale stále se to podobalo spíše zahradnímu artefaktu než užitkové keramice. Když jsem nakonec všechny válce rozřezala na prohnuté činitele, začal se formovat objekt, který by mohl alespoň z části mísu připomínat. V tuto chvíli jsem opět sáhla po tužce a papíru a zkoušela jsem navrhovat půdorysy, které by byly příjemné pro oko.

Jak už jsem zmínila na začátku, první zadání znělo pět nerotačních mís. I když jsem se touto formou zpracování pokoušela mísu vytvořit nebylo to stále to, co bych si představovala. Začala jsem tedy tvořit vázy. Prvotní pokusy, které byly ještě tvořeny z válců vytočených na kruhu již nevypadaly tak zle, ale stále tomu něco chybělo. Nakonec jsem usoudila, že tvořit z válců, které jsou vyrobené pomocí hrnčířského kruhu není snadné, protože takový válec se směrem ke dnu rozšiřuje, a i tloušťka střepu je větší, samotné lepení jednotlivých částí bylo špatné, jelikož na sebe nepřiléhaly, a tak hrozilo, že ve spoji může zůstat dutinka, která by mohla způsobit prasknutí nebo odštípnutí střepu z objektu. Nakonec jsem si po konzultaci s vedoucím práce panem magistrem Poláčkem začala jednotlivé kusy vyrábět ručně.

Po vzniku několika váz jsem se s panem magistrem Poláčkem dohodla, že by nebylo špatné nějaké z nich použít namísto mís. Poté co jsem udělala soubor šesti váz, které na sebe navazovaly, jsem se rozhodla vybrat z nich tři, nejlépe k sobě ladící tvarem, výškou a zároveň do sebe tvarem zapadající.

Abych nevyzradila úplně celý postup toho, jak jsem svou práci vyráběla, pustím se do popisování samotné realizace.

2.2 Realizace

Poté co jsem si prošla všemi zkouškami a omyly, mohla jsem se pustit do tvorby všech objektů.

Aby měly všechny nádoby hezký a příjemný tvar, nakreslila jsem si všechny půdorysy tužkou na papíry, které jsem využila při lepení.

Když jsem se přehoupla z tvoření mís z vytočených válců, začala jsem sama válet jednotlivé pláty z hlíny. Práce to opravdu nebyla snadná, jelikož plátů bylo za potřeby opravdu mnoho. Jednotlivé pláty jsem musela nechávat na slunci mírně uschnout, neboť hlína, ze které byly vyváleny, byla dosti vlhká, aby proces válení nebyl tak těžký. Každý jednotlivý plát jsem pak ořízla do potřebné velikosti. Jakmile pláty mírně zaschly, asi tak aby se při manipulaci neprohýbaly, začala jsem je mírně ohýbat přes kulatinu, ve výsledku tak byly hezky rovnoměrně zaoblené. Když jsem měla jednotlivé díly připravené, mohlo započít lepení.

Na točnu jsem si vždy položila půdorys, podle kterého jsem se řídila při lepení. Jednotlivé vázy se lepí takzvaným šlikrem, což je úplně obyčejná hlína smíchaná s vodou, čímž se vytvoří jemné a velmi lepkavé bláto. Jak už jsem se zmínila výše, nejdříve jsem slepila pár váz. Každou z nich jsem po slepení podle potřeby ořízla. Vyzkoušela jsem různé druhy ořezu, některým vázám jsem nechala některé strany vyšší než jiné, nebo jsem některé strany ořízla do oblouku a jiné jsem zase seřízla zešikma po celé ploše. Všechny vázy jsem se snažila vytvořit tak, aby do sebe zapadaly. Nakonec jsem ze všech váz vybrala tři. Když jsem se dostala ke konečné formě, ve které jsem se rozhodla vázy odprezentovat, použila jsem stejný postup k vytvoření mís, jen jsem jednotlivé pláty více rozevřela, aby mísa nepůsobila jako květináč. Vzhledem k tomu, že tři vázy už jsem měla, nevypadalo by dobře, kdybych

měla dalších pět mís, které by si byly velmi podobné a lišily by se pouze rozměrem, rozšířením nebo seříznutím vrchní části. Proto jsem rozhodla omezit počet mís rovněž na tři.

Dalším krokem bylo jednotlivé nádoby nechat pořádně uschnout. Problémem u těchto objektů bylo to, že schnou rychleji od hrdla než u podstavy. Proto jsem vše nechávala schnout se zakrytým vrškem; občas se však stalo, že některý spoj vlivem schnutí povolil, proto jsem musela nádobu v tomto místě mírně navlhčit a zalepit jej znova. Většinou jsem používala hodně vlhkou a tvárnou keramickou hmotu k zamazání případných prasklinek.

Když už byly nádoby téměř suché, mohla jsem proces konečného schnutí urychlit odkrytím vrchní části a umístěním na slunečné místo. Ve chvíli, kdy byly objekty zcela suché, přišly na řadu začíšťovací práce. Místa, která nebyla vzhledově úplně dokonalá, jsem zabrousila jemným smirkovým papírem, v případě, že byla nedokonalost malá, stačilo použít jen vlhkou houbu. Když bylo všechno začíšťování a upravování hotové, nechala jsem mísy ještě nějakou chvíli oschnout od případného zvlhčení houbou, poté jsem mohla přejít k samotnému přežahu.

Přežah jsem prováděla přibližně na teplotu 940 stupňů. Keramika se musela v rozpálené peci nechat 4 hodiny, poté se nechala v peci ještě do druhého dne, aby teplota klesala postupně. Celý tento proces byl velmi napínavý, protože nikdo nemohl tušit, jak pálení dopadne.

Když se pec otevřela, zjistilo se, že všechny nádoby přežah zvládly a mohla jsem se pustit do dalšího kroku. Po vytažení jsem ještě zabrousila nedokonalosti, kterých jsem si nevšimla při začíšťování v době, kdy objekty ještě schly.

Úplně v poslední řadě jsem vybírala barvy, po kterých jsem chtěla, aby v mé práci vynikaly. Začala jsem sahat po dostupných glazurách, které jsem měla k dispozici v našem domácím ateliéru, ale vzhledem k tomu, že tyto glazury už znám téměř nazpaměť, rozhodla jsem se vybrat něco úplně jiného.

Nejdříve jsem se pokoušela vyhledat si něco v internetových zdrojích, zabývajících se barvením keramiky. Dostala jsem k engobám, které se nanášejí na nevypálený střep a do konečné sklovité fáze se dostanou již po přežahu - bohužel jsem neobjevila žádnou, která by se mi vyloženě zalíbila. Přes engoby jsem šla i k méně známým a používaným technikám, jako je technika RAKU, o které jsem se zmínila již v teoretické části. Bohužel jsem musela dát za pravdu všem, kteří mě od této techniky odrazovali, jelikož s ní má v mém okolí

zkušenost jen pár keramiků a celý proces je jako sázka do loterie. Nakonec jsem se přiklonila k tradičnímu způsobu, se kterým se stýkám již od raného dětství a tím je glazování.

Jakmile jsem se rozhodla, jakou technikou budu svoji práci dokončovat, stačilo už jen vybrat značku glazur, která by vyhovovala podmínkám, které jsem měla k dispozici, a nakonec už jen zvolit barvy.

Samozřejmě a nedílnou součástí glazování bylo také jak barvy po objektu rozmístit a jak je nanášet. Barevnost glazur, kterou jsem si zvolila, jsem se nejprve pokusila napodobit pastelkami a do jednoduchých skic, které byly mým mísám podobné, jsem se jala barvy nanést. Nejdříve jsem zkoušela na každou hranu nanést jinou barvu s tím, že by všechny barvy kromě jedné lesklé byly s matným povrchem a naopak, ovšem tato kombinace se ukázala jako ne příliš vhodná. Když jsem se na návrh podívala, mohla jsem vzniklou skicu přirovnat spíše k řetízkovému kolotoči. Rozhodla jsem se tedy zvolit pouze tři barvy, které se k sobě hodily a v určitém rytmu jsem je nanesla na hotové objekty.

Nanášení glazur jsem musela vzít také v potaz. Mohla jsem volit mezi poléváním, stříkáním nebo natíráním štětcem. Natírání jsem zamítla hned, i když se značkou glazur, kterou jsem si zvolila, by problém nebyl. Chtěla jsem dosáhnout nepravidelného nánosu barvy, který sám o sobě udělá na objektu efekt. Zvolila jsem si tedy kombinaci polévání a stříkání.

Jak mísy, tak i vázy jsem glazovala stejným stylem, jen jsem prohodila dominanci barev, tudíž jsem celou mísu polila základní barvou, která na ní převládá, poté jsem menší část mísy polila barvou, která převládá na váze, a nakonec jsem ještě jemně pro vytvoření zajímavého efektu stříkla na část mísy třetí barvu. Stejně tak jsem postupovala u váz, pouze s tím, že jsem použila barvu, která je u mís nanesena pro probarvení. Během stříkání se objevil jeden zásadní problém; těsnění, které jsem měla ve stříkačce, už bylo staré a na poslední chvíli prasklo, takže stříkačka nestlačovala vzduch. Vše jsem musela operativní cestou opravit pomocí tavné pistole. Naštěstí se vše podařilo spravit, a tak alespoň po dobu mojí práce stříkačka nějakým způsobem fungovala.

Jakmile glazury na nádobách byly zcela suché, mohla jsem vše dát opět vypálit do pece. Tentokrát se pec pálila na 1080 stupňů po dobu 5 hodin. Opět byl tento proces velmi magický, jelikož jsem nevěděla, jak budou vypadat glazury po vypálení a zda se na vázách například neudělají bublinky nebo jiné kazy. Nádobu zůstaly v peci ještě další den a půl, aby celé pomalu vychladly.

2.3 Závěrečné úpravy

Poslední úpravy se týkaly zabroušení malých nerovností u dna jedné mísy, což však nebylo nijak složité ani pracné, postačil pouze brusný kámen, kterým se přejíždělo po nerovnosti a stačilo mírně zatlačit.

2.4 Materiály a technické postupy

Materiálem, který byl použit na výrobu mé práce je keramická hlína, která se nazývá červenice. Červenice je hlína typická svým červeným zbarvením, které je způsobeno znečištěním oxidů železa, její střep je po vypálení cihlově červený. Tato keramická hmota je vhodná ke klasickému modelování, ale také k točení na hrnčířském kruhu. Materiál má poměrně nízkou teplotu slinutí, která se pohybuje okolo 800 stupňů Celsia.

První fází zpracování, kterou si keramika projde, je přežah. Pojmem přežah se rozumí úplně první vypálení suchého keramického výrobku při teplotě 800 až 900 stupňů Celsia. Cílem tohoto procesu je zajištění mechanické pevnosti výrobku. Výrobek se páli bez glazur (výjimkou jsou takzvané engoby), pro nanášení glazur je výrobek, který si prošel přežahem porézni, a je tak lépe schopný glazuru nasát. V této fázi dojde k chemickým i fyzikálním změnám na dosud pouze vysušeném střepu. Tyto změny způsobí, že výrobek se stane nepropustným, tvrdým a pevným. Rozdíl mezi vysušeným výrobkem a výrobkem, který si prošel přežahem, je ten, že při ponoření do vody se vypálený výrobek na rozdíl od nevypáleného nerozpadne. Objekt vlivem tepla změní svoji barvu podle toho, zda je znečištěn například nějakými oxidy kovů.

Glazury jsou směsi látek, které jsou nerozpustné ve vodě. Jedná se o směsi křemičitanů, jež jsou dobarveny různými oxidy. Tyto směsi jsou poté rozmíchány ve vodě tak, aby se daly nanášet na přežahnutý střep. Vzhledem k tomu, že takový střep je porézni a savý, je glazura při aplikaci na něj, ať už je to natírání, stříkání, polévání, absorbována na svůj povrch. Pálení glazované keramiky se nazývá ostrý výpal. Takový výpal se provádí na teploty vyšší, než je 1050 stupňů Celsia, záleží na glazuře, po výpalu pak směs změní svoji podobu na sklovitý povrch. Složení glazury způsobí i to, že povrch může být buďto lesklý nebo matný, či popraskaný, nebo může vytvářet různé efekty. Historie glazování sahá až do starověkého Egypta a Mezopotámie. Výroba glazovaných výrobků se začala rozvíjet už 4000 př. n. l., nejstarší dochovaná glazovaná, fajánsová nádoba je datována z období 3300 př. n. l. Glazury, které jsou použity v mé práci jsou od značky Welte. Tyto barvy se vypalují

na poměrně nízkou teplotu a to 1020 – 1080 stupňů Celsia, glazury tohoto výrobce se vyznačují vysokou kvalitou. Jejich nanášení je snadné a dají se k němu využít všechny způsoby, které byly vyjmenovány výše.

3. Výstup

V této kapitole bych se ráda věnovala popisu jednotlivých nádob. Vázy, které jsem vytvořila jejich spojením tvoří jakýsi soubor, který je k sobě postaven tak, aby glazury, které probarvují základní barvu byly do poslední chvíle ukryté. Tím vypadá celá soustava obyčejně, ale po jejich rozdělení každá váza vynikne svojí originální kresbou. Všechny mísy taktéž vynikají svou originální kresbou, která je způsobena překrýváním jednotlivých glazur. Odstíny glazur, které jsem použila, jsou azurově modrá, zelenkavá a ostře oranžová. Všechny tyto barvy jsou lesklé a každá z nich udělala na jednotlivých objektech velmi originální kresbu, která se nedá dopředu naplánovat, dá se pouze přibližně předpokládat, jak by jednotlivé barvy mohli při ostrém výpalu vyjít.

3.1 Váza č.1

Jak už jsem se zmínila v postupu, nejdříve jsem začínala dělat vázy z částí vytočených válců, a i když jsem se poté rozhodla vázy dělat pouze z plátů, přeci jen jsem jednu z váz lepených z válců nakonec zvolila k odprezentování mé práce.

Tato váza je vytvořena z pěti nepravidelných částí, které vznikly rozřezáním několika válců vytočených na kruhu. Po dlouhé úvaze, jak válce rozřezat, jsem se rozhodla vytvořit dvě větší části, které tvoří téměř polovina válce, dvě malé části a jedna střední. Po začištění jednotlivých částí přišlo na řadu lepení, kterému předcházelo načrtnutí půdorysu vázy na papír. Tento nakreslený tvar jsem si položila na točnu, na které váza vznikala. Dvě větší části jsem si postavila na šablonu proti sobě a začala jsem přilepovat další části. Tyto dvě velké části jsou na jedné straně spojeny jednou malou a hned na protilehlé straně je připojena střední část a druhá malá část, ty spojují obě velké části na druhé straně. Všechny části jsou k sobě nalepeny tak, že tvoří konkávní celek. Dalším krokem bylo seříznutí vázy. Obě větší části jsem se rozhodla nechat nejvyšší, jelikož celek drží pohromadě, zbytek jsem seřízla do stejné výšky a poté jsem je zlehka prořízla do písmene U, což vytvořilo jakési vlnění. Když bylo toto hotovo, mohla jsem začít s přilepením podstavky, která vznikla z jednoho většího plátu hlíny. Takto vytvořená váza byla připravena pro přežah.

Nanášení glazur byla v celku zábavná část, poté co jsem se rozhodla, jak a jakými barvami bude váza glazována, mohla jsem začít.

Čekání na otevření pece a zjištění výsledku bylo nejnapínavější částí. Když jsem vázu vytáhla, naskytl se mi pohled na nádherně oranžovou stranu, která byla ve větší vrstvě nastříkána na jednu z malých částí, která je přilehlá ke střední a jedné velké části. Tato barva při kontaktu s modrou přechází lehce do žluta. Celý povrch barvy je jemně popraskán a tím, že byla barva nastříkána na objekt, vytvořila oranžovožluté zrnění, kterým na některých místech prosvítají hnědé skvrnky, které vznikly spojením oranžové se žlutou. Směrem k hrdlu vázy se oranžová vlivem menší nanesené vrstvy na zelenou postupně mění na hnědou. Na úplném vrcholu stěny je již váza modrozelená.

Větší část, která je připojena na malou, oranžovou část, je tvořena zelenou a modrou barvou. Spojením těchto barev vznikla velmi pěkná struktura barvy. Zelenou barvou byla celá váza polita, vzhledem k tomu, že jsem chtěla dosáhnout toho, aby se zelená s modrou na určité části prolínala a přecházela do čistě modré, musela jsem použít i stříhačku, kterou jsem stříkala modrou barvu do ztracena přes barvu zelenou. Díky tomuto došlo ke zvýšení vrstvy, a tak glazury udělaly velmi pěkný efekt. Zelená glazura na červenici mírně zanikla, čímž bylo způsobeno zelenohnědé zbarvení, na kterém se vytvořilo světle modré, nepravidelné zrnění. Tím, jak obě glazury při výpalu lehce ztékaly, byla vytvořena další barevná struktura, která již nebyla záměrná, ale byla překvapením, které provází každý výpal. Druhá malá část je velmi podobná části, kterou jsem právě popisovala, opět je zde vytvořena struktura jak zrněním díky nastříkání glazurou, tak stékáním.

V úplně poslední řadě je třeba popsat finální část, kterou tvoří velký a střední kus válce. Tyto dvě strany jsou pouze polity modrou glazurou. Tato glazura při ostrém výpalu lehce stékala, a tak vytvořila nepravidelné stékání, pod kterým prosvítá světle hnědá barva keramické hlíny, která je v této práci použita.

Váza je vylita zelenou barvou, která v kombinaci s červenicí vytvořila zelenohnědý povrch.

Vzhledem k tomu, že tato váza vznikala jako úplně první, čekala bych, že bude nejméně povedená, ovšem dle mého názoru je opak pravdou. Zasvícení oranžové a teplé barvy v zelenavých a modrých odstínech jsou příjemným zahřátím celého objektu.

3.2 Váza č. 2

Další váza je již vytvořena z vyválených plátů, které jsou nařezány podle potřeby.

Tato váza se mi velmi líbí svým tvarem. Její zadní část je vytvořena konvexním a konkávním zahnutím, což způsobuje pocit vlnění, její horní část je postupně seříznuta. Z jedné strany na ni navazuje plát, který je konvexně zaoblen a je o něco nižší než dominantní zadní část, z druhé strany navazuje konkávně zahnutá část, která je nejnižší částí celé nádoby. Poslední část je konvexně zakřivena a napojena na dva nižší pláty. Tyto tři části jsou postupně seříznuty opačným směrem, než je seříznuta dominantní zadní strana.

Proces lepení byl stejný jako u vázy předchozí. Opět byla vytvořena papírová šablona půdorysu a podle ní byly jednotlivé pláty přilepeny k sobě.

U této nádoby se bohužel stalo to, že při přežahu se odlepilo dno, ale naštěstí bylo vše úspěšně přilepeno bez větších problémů.

Barevnost této vázy je velmi podobná jako u předchozí. Chybí zde oranžový akcent, zato zelená s modrou barvou vytvořily velmi příjemný a hezký efekt. Modrá barva, která byla opět stříknuta přes zelenou, vytvořila klidný a mírný pruh světlezeleného zrnění, který se táhne přes postupně se svažující části vázy. Pod zelenou opět prosvítá použitá keramická hlína, čímž spolu tvoří zelenohnědou vrstvu, která na některých místech vlivem pálení skla. V místech, ve kterých se setkává zelená s modrou barvou, se tvoří modré syté stékance, které dominují směsí zelené a hnědé barvy. Strana s nejvyššími částmi je politá modrou barvou, která jako u předchozího objektu tvoří nesouvislou vrstvu, ve které prosvítá hnědý podklad.

3.3 Váza č. 3

Poslední váza se skládá z pěti částí, čtyři části jsou konvexní a jedna konkávní. Dvě z konvexních částí jsou spolu těsně propojeny, čímž nabývají jednolitého dojmu. Celá váza je seřezána od nejvyššího k nejnižšímu bodu, což vytváří velmi hezkou hru světla a stínu. Nádobu je lepena stejným způsobem jako obě vázy před ní, pomocí šablony.

Tři části vázy jsou polity zelenou barvou a zbylé dvě modrou. Opět je nádoba dostříknuta modrou barvou, což tvoří podobný efekt, jako u dvou předchozích. Na jedné části vznikly nápadné stékance zelené barvy, které se prolínají do barvy modré, vše je doplněno o jemné světle modré zrnění. Na konkávní části se vytvořil světle modrý pruh, který krásně kontrastuje se zelenohnědou barvou, která vznikla překrytím červené keramické

hlíny. Zbytek, který tvoří dvě konvexní části, je opět polit modrou barvou, která tvoří nepravidelné vzory.

3.4 Mísa č. 1

Další části, která tvoří mojí keramickou práci, jsou mísy. Celý soubor je tvořen různě velkými mísami, jež jsou ovšem zpracovány od největší po nejmenší. Všechny mísy jsou glazovány stejnými barvami jako vázy, a i postup výroby je stejný jako u dvou předchozích nádob, tedy pomocí vyválených plátů.

První mísa, kterou jsem se rozhodla popsat, je nejmenší z celého souboru. Tato mísa je vytvořena stejným způsobem jako vázy, podle šablony z vyválených plátů. Vzhledem k tomu, že jsem se musela pokusit zachovat tvar mísy, je většina plátů seřezána do tvaru klínu, které jsou poté lepeny společně s pláty, čímž se docílilo toho, že hrdlo mísy je rozevřené. Nádobka je tvořena dvěma konkávními částmi a třemi konvexními. Konkávní části jsou seřezány do klínů, jelikož konvexními částmi se téměř nedalo vytvořit rozevřené hrdlo.

Barvy, které jsou použity, jsou stejné jako u předchozích váz, pouze je pozměněn poměr, ve kterém jsou použity. Dominující barvou se stává modrá, kterou je polita větší část mísy a celý její vnitřek. Dovnitř mísy byla dále stříknuta oranžová barva, ta spolu s modrou barvou vlivem přežahu změnila barvu na žlutou. Zbytek mísy je polit zelenou barvou, ve spolupráci s použitou keramickou hmotou vytvořila zelenohnědou barvu. Aby přechody mezi barvami byly plynulé, je zde opět použito stříkání, stejně jako u váz. V případě tohoto objektu je stříknuta zelená barva přes modrou. Opět se zde projevilo světle modré zrnění, které se táhne přes tři části vázy, nejhezčí efekt vytvořilo u jedné z konkávních částí. Na jedné z konvexních částí, na které se stýká zelená s modrou barvou, se v průběhu pálení vytvořila tyrkysová stékající skvrna, která se prolíná přes modrou až do zelené.

3.5 Mísa č. 2

Mísa, kterou jsem se rozhodla popsat jako druhou v pořadí, je mísa střední velikosti. Postup celého lepení je stejný jako u předchozí mísy. Tato mísa se skládá ze čtyř konkávních, dvou konvexních a jedné zvlněné části. Zvlněná část u této mísy způsobuje plynulý přechod mezi konkávními částmi, tato část vypadá jako složena z jednoho konkávního a konvexního dílu. Celá mísa je postupně seřezána po celém obvodu, tím že je zachován rozevřený tvar, seříznutí vykresluje hru světla a stínu.

Jako u předchozí mísy je zde modrá barva použita jako dominantní a je v kombinaci se zelenou barvou. Opět byla glazura aplikována poléváním a následným dostříknutím. Na této míse je velmi patrný žlutý akcent, který vznikl při vypálení z oranžové glazury, která barvu změnila díky navrstvení na modrou glazuru. Žlutá barva byla aplikována pomocí stříknutí na dva modré konvexní díly, její odstín postupně přechází až do zelenohnědé struktury, která vznikla díky nanesení zelené barvy na červenou hlínu. Směrem k hrdlu se žlutá začíná proměňovat do tyrkysově modré barvy. Tato barva vznikla přestříkáním modré barvy zelenou, odstín působí velmi příjemným dojmem. Polovina konvexních plátů a plát zvlněný vytvořily krásnou světle modrou strukturu, která vznikla rozpitím modré glazury v zelené. Tato struktura je vlivem jejího rozprašování nepravidelná a na jedné části tvoří k hrdla jemné stékající vlnky. Vnitřek mísy je vylit modrou barvou, která při ostrém výpalu začala trochu stékat a tím v některých místech prosvítá hnědá barva keramické hlíny.

3.6 Mísa č. 3

Posledním objektem, který bych ráda představila je největší mísa z mého setu. Tato mísa je vytvořena stejným způsobem jako mísy předchozí. Je složena ze tří konvexních a konkávních částí. Tyto díly jsou rozloženy tak, aby každá z konvexních částí měla protilehlou konkávní, čímž je vytvořen pravidelný tvar mísy. Celá nádoba je jen mírně postupně seříznuta.

Mísa je opět polita z větší části modrou barvou, zbytek mísy je doplněn barvou zelenou. Obě barvy se prolínají tak, aby nevznikl nevzhledný ostrý přechod. Celý vnitřek nádoby je vylit modrou barvou, která je dostříknuta jemným žlutým akcentem, jenž se objevuje v jednom z vnitřních rohů objektu. Kombinace zelené glazury a hnědočerveného odstínu keramické hmoty způsobila hnědé zbarvení, kterým se prolínají drobné kaňky světle modré barvy, ta vznikla vlivem vrstvení modré a zelené glazury a jejich následného vypálení. Tyto skvrny jsou nepravidelně rozmístěny v jakýchsi pruzích na zelenohnědé části objektu. Na místě, kde se modrá barva slévá se zelenou, je opět žlutý vzor, který postupně přechází do zelenohnědé barvy.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořené šesti nerotačních objektů, a to tři mís a tři váz. Prostřednictvím této práce jsem chtěla alespoň okrajově představit toto krásné řemeslo a ukázat, jaká úskalí občas přináší. Při tvoření této práce jsem si mohla sama na plno vyzkoušet, co všechno výroba keramického objektu obnáší. Tato zkušenost mi byla velkým přínosem, jelikož jsem zjistila, jak přesně se tento materiál chová, co může způsobit s vytvořeným výrobkem další technologický postup, který musí podstoupit, nebo jak těžké je udržet rozdělaný objekt ve stavu pro dokončení i po dobu několika dní.

Díky teoretické části jsem se dozvěděla o spoustě zajímavých umělců, kteří se keramice věnují, dozvěděla jsem se o tom, že se nemusím jen držet pravidel, která jsou daná při technologickém postupu, ale že mnoho umělců experimentuje a snaží se překonat hranice, které tento zajímavý materiál nabízí.

Tato práce mě přivedla ke zjištění, že se v keramickém řemeslu mohu posunout mnohem dál díky pravidelné práci s materiálem. Dříve jsem keramiku brala jako všednost, jelikož jsem vyrůstala v rodině keramičky, ovšem po této osobní zkušenosti jsem zjistila, jak těžké je něco vytvořit, že to není jen o uplácání výrobku, ale že člověk opravdu musí mít léty ověřeno, jak s materiálem zacházet a jak jej správně zpracovávat. V budoucnosti bych chtěla určitě zkusit znovu zpracovat toto téma a rozvinout je o další výrobky.

Resumé

V teoretické části mé bakalářské práce jsem se věnovala inspiraci, jež mě vedla k vytvoření finálního díla, tedy souboru tří nerotačních mís a tří nerotačních váz, zároveň jsem kladla velký důraz na rešerši jednotlivých autorů, jejichž práce mne zaujala a z jejichž děl jsem při vlastní tvorbě vycházela.

Praktická část bakalářské práce se jednak skládá z díla samotného a poté, v textové podobě, z detailního popisu jednotlivých pracovních úkonů postupu tvorby a v neposlední řadě z líčení jednotlivých objektů, které jsem vytvořila, a to včetně nejmenších nuancí každé vázy nebo mísy.

In theoretical part of my bachelor thesis I describe my inspiration which led me to creation of final work – the set of three nonrotational bowls and three nonrotational vases, while I also emphasized research of individual authors whose work I took interest in and who were a great inspiration to me during my creative process.

Practical part of thesis is comprised of the work itself and then, in a text form, of detailed description of individual work processes of creation and last, but not least, of description of objects I have created, including the smallest nuances of each bowl or vase.

Seznam použité literatury a pramenů

Tištěné zdroje

RADA, Pravoslav. *Kniha o technikách keramiky*. SNKLHU – Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956. ISBN 56/VI-4-2

WARSHAW, Josie. *Velká kniha keramiky*. Nakladatelství: REBO, 2001. ISBN 80-7234-150-2

Elektronické zdroje

Marek Dias. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://atelier-dias.com/index2.html>

Jana Krejzová. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.janakrejzova.cz/cs/#ohlednuti>

Olga Hudečková. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.hudeckovi.com/index.php?page=main>

Atelier keramiky Mlha. *Hanka a Michal Plíhalovi*. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://keramikamlha.webnode.cz/o-nas/>

Bechyňe oficiální stránky města. *Mezinárodní sympozium keramiky 2016*. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.mestobechyne.cz/cs/kultura-sport-spolecnost/aktualne/mezinarodni-sympozium-keramiky-2016.html>

Designmag. *Ondřej Batoušek svěží vítr v designu porcelánu*. [online]. 15.10.2010 [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.designmagazin.cz/produkty/18245-ondrej-batousek-je-svezi-vitr-v-designu-porcelanu.html>

ŠPAČEK, Radim. *Q*. [televizní pořad]. ČT2, 3. 3. 2011 21:50.

Keramika Slavonice. *Tereza Kuhnová*. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://keramika-slavonice.com/>

Kulturní most. *Marek Dias*. [online] [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.kulturni-most.cz/kulturni-databaze/marek-dias/>

[online] [Citováno: 25.6.2017] Dostupné z:

Nipos pro kulturu. *Marek Dias: Keramika ve škole*. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/?p=10962>

Sdružení výtvarných umělců keramiků. [online]. [Cit.: 25.6.2017] Dostupné z: <http://www.artceramics.cz/>

Obrazové přílohy

Obr.1: Váza č. 1, pohled 1

Obr. 2: Váza č. 1, pohled 2

Obr. 3: Váza č. 2, pohled 1

Obr. 4: Váza č. 2, pohled 2

Obr. 5: Váza 3, pohled 1

Obr. 6: Váza 3, pohled 2

Obr. 7: Mísa 1, pohled 1

Obr. 8: Mísa 1, pohled 2

Obr. 9: Mísa 2, pohled 1

Obr. 10: Mísa 2, pohled 2

Obr. 11: Mísa 3, pohled 1

Obr. 12: Mísa 3, pohled 2